

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 30.08.1963, sp. zn. 5 Co 140/63, ECLI:CZ:MSPH:1963:5.CO.140.1963.1

Číslo: 18/1964

Právní věta: K otázce určování odměny při dílech na zakázku v případě, že nedošlo k uzavření nakladatelské smlouvy.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 30.08.1963

Spisová značka: 5 Co 140/63

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Smlouva nakladatelská, Smlouvy

Předpisy: 141/1950 Sb. § 457 97/1956 Ú. § 1.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18/1964 sb. rozh.

K otázce určování odměny při dílech na zakázku v případě, že nedošlo k uzavření nakladatelské smlouvy.

(Rozhodnutí Městského soudu v Praze z 30. srpna 1963, [5 Co 140/63](#)).

Žalobce tvrdil, že žalované nakladatelství si u něj objednalo dílo „Učebnici lyžování“, že s ním dne 19. 1. 1959 uzavřelo nakladatelskou smlouvu, že však, ačkoliv žalobce a jeho spolupracovníci v plném rozsahu vyhověli závazku smlouvy, nakladatelství nakonec od smlouvy ustoupilo a vydání díla tak zmařilo. Zatím se domáhal pouze příslušné autorské odměny.

Žalované nakladatelství navrholo zamítnutí žaloby a uvedlo, že k uzavření nakladatelské smlouvy vůbec nedošlo, protože smlouva z 19. 1. 1959 takovou smlouvou není. Ostatně dílo nejen překročilo smluvený rozsah, ale podle recenzí ani nevyhovovalo po odborné stránce.

Mezitímním rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 1, potvrzeným rozsudkem Městského soudu v Praze bylo rozhodnuto o základu nároku. V tomto rozsudku bylo zaujato zásadní stanovisko, že v daném případě je třeba vyjít z toho, že došlo ke smlouvě o dílo mezi žalobcem a žalovaným, zatímco od smlouvy o budoucí nakladatelské smlouvě bylo ustoupeno. Proto je třeba nároky žalobce posuzovat podle občanského zákoníka, konkrétně podle ustanovení § 457 odst. 1 obč. zák., podle

kterého, není-li výše odměny stanovena smlouvou nebo zvláštními předpisy, má být poskytnuta odměna přiměřená. (Srov. rozh. č. 34/63 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR.)

Obvodní soud pro Prahu 1 po pravomocném rozhodnutí o základu nároku rozhodl o výši nároku na odměnu za dílo - rukopis „Technika a metodika nezávodního lyžování“, které žalobce pro žalovaného na jeho objednávku vytvořil a jemu odevzdal tak, že žalobě znějící na částku 13 965 Kčs s přísl. bylo vyhověno částkou 11 410 Kčs.

Tento rozsudek napadlo žalované nakladatelství. V odvolání vytýkalo, že soud prvního stupně rozhodl bez spolehlivého podkladu pro závěr o hodnotě díla pouze na základě znaleckého posudku dr. B. J., který není odborníkem v lyžování, ani v tělovýchově a nemůže proto spolehlivě posoudit hodnotu odborné tělovýchovné příručky. V této souvislosti v podstatě opakovalo své vývody, uplatněné již v řízení o základu nároku, zejména, že rukopis nesplňuje ani po přepracování požadavky, kladené na učebnici lyžování, že zabíhá do zbytečných podrobností, je pro neoborníka namnoze nesrozumitelný, preferuje sjezd na úkor běhu, skoku a turistiky na lyžích a má i vážné nedostatky stylistické a jazykové.

Navrhuje, aby po případném doplnění řízení vyžádáním posudku institutu tělesné výchovy a sportu Karlovy university, přibráním znalce z oboru lyžování, byl rozsudek v napadené části změně tak, že se žaloba zamítá buď vůbec, nebo alespoň pokud přesahuje částku 6300 Kčs, odpovídající honorování podle dolní hranice honorářové sazby, stanovené v příloze vyhlášky č. 97/1956 Ú. l., snížené podle běžné praxe o 25 % z důvodů neuzavření nakladatelské smlouvy.

Městský soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odůvodnění:

Jak správně dovozuje soud prvního stupně, šlo vzhledem k pravomocnému rozhodnutí o základu nároku (jako o nároku ze smlouvy o dílo) při nedostatku zvláštního předpisu, upravujícího výši odměny za odevzdané dílo v takovémto případě, v napadeném rozhodnutí již jen o stanovení odměny, která by byla přiměřená z hlediska ustanovení § 457 odst. 1 obč. zák.

Při řešení této odborně náročné otázky se opírá soud prvního stupně právem o znalecký posudek odborníka z úseku honorování literárních děl dr. B. J., pracovníka literárního a hudebního nakladatelství DILIA, který přiměřenost odměny v tomto případě stanovil s přihlédnutím k vyhlášce č. 97/1956 Ú. l. jako předpisu, který se obsahově nejvíc přibližuje vztahu, o nějž jde v projednávaném případě. Na tuto vyhlášku se nakonec odvolává i žalovaný ve svém odvolání. Žalovaný také ani v podstatě nenapadá postup, který zvolil znalec při zodpovídání otázky, jaká by žalobci příslušela odměna, tehdy, kdyby na projednávanou věc plně dopadla citovaná vyhláška. Zdůrazňuje znovu jen výše zmíněné okolnosti, pro které podle jeho názoru nemá žalobce vůbec nárok na odměnu. V podstatě jde o okolnosti, s nimiž se soudy obou stupňů již vypořádaly při rozhodování o základu nároku. In eventum pak žalovaný dovozuje, že z týchž důvodů měla být žalobci při nejmenším přiznána nižší odměna, než se stalo a svůj návrh tu konkretizuje tak, že odměna za autorský arch neměla by v tomto případě přesáhnout 450 Kčs. Tak dochází k event. navrhané částce 6300 Kčs.

Pokud jde o návrh na úplné zamítnutí žaloby, stačí odkázat na podrobné zdůvodnění nejen napadeného rozsudku, ale i rozsudku obou soudů při rozhodování o základu nároku.

Pokud pak jde o výši odměny, městský soud - stejně jako soud prvního stupně - se zcela ztotožnil s posudkem znalce. Znalec, aby se dobral určitých výsledků, vyšel především z toho, jaká by byla odměna za dílo, kdyby toto bylo uveřejněno. Šlo o dílo literární, vědecké, kde odměna je stanovena v položce 7, části I. oddíl A sazebníku, připojeného k vyhl. č. 97/1956 Ú. l. Tam je stanoveno rozpětí

600 - 1300 Kčs za jeden autorský arch. V § 2 odst. 1, cit. vyhl. se pak stanovení odměny v rámci sazby ponechává dohodě autora s nakladatelství, při čemž se přihlíží k významu a hodnotě díla. Protože k dohodě nedošlo, je třeba posoudit, jak se v daném případě projevují hlediska, k nimž se má při stanovení odměny v rámci sazby přihlížet. Znalec uvádí, že jde o dílo z tělovýchovy a sportu, které jsou jednou z nejdůležitějších oblastí a s širokým dosahem. Hodnota díla se pak měří odborností díla. I když je nutno při posuzování věci přihlídnout nejen ke kladům, ale i k nedostatkům odevzdaného díla, zejména i k těm pro žalobce nepříznivým lektorským posudkům a vyjádřením, na které poukázal žalovaný, lze považovat podle znalce za přiměřenou autorskou odměnu - kdyby došlo k publikaci díla - odměnu v rozmezí mezi částkou 1000 - 1100 Kčs za jeden autorský arch.

Bylo plně přihlédnuto i k tomu, že bez zavinění žalobce nedošlo k uzavření nakladatelské smlouvy a i na tento případ vztažena praxe srážky až 25 % z tohoto důvodu. Jsou-li totiž, jak znalec přesvědčivě dovedl, důvody pro určité snížení autorova honoráře, jestliže nevyjde dílo, o které byla uzavřena nakladatelská smlouva, je nutno zásadně totéž připustit pro případ, že nebude uzavřena nakladatelská smlouva o dílo, které bylo vytvořeno na základě smlouvy o dílo s úmluvou o uzavření nakladatelské smlouvy po vytvoření díla.

Stanovit rozsah snížení odměny nelze určit přesně, protože tu není žádného předpisu. Důvodem snížení je to, že dílo nesplní svou společenskou funkci, jakož i to, že autoru odpadla určitá práce, spojená s korekturami apod. Znalec považoval snížení o 25 %, které v některých nakladatelských smlouvách bývá obsaženo, za maximální. Při tom vzal v úvahu, že v tomto případě by dílo, kdyby skutečně bylo vydáno, vyžadovalo přece jen určité úpravy, právě vzhledem ke znaleckým posudkům, které o díle podali lektori. Pokládal proto za přiměřené snížení asi 20 - 25 %, takže odměna za jeden autorský arch se snížila asi na 75 - 80 % plné odměny. Stav věci by tedy odpovídalo, aby se vyšlo ze středu uvedeného rozpětí, tedy z částky 815,- Kčs za jeden autorský arch.

Třebaže ve smlouvě ze dne 19. ledna 1959 se hovořilo o 14 AA s přípustnou tolerancí o 5 %, znalec správně uvedl, že v daném případě nešlo o nakladatelskou smlouvu, která by tuto toleranci směrem nahoru připustila, ale jen o smlouvu o dílo, které se tato tolerance týkat nemůže. Proto znalec uváděl, a soud s jeho vývody zcela souhlasí, že je třeba vyjít pouze ze 14 AA.

Za této situace činí přiměřené odměna podle § 457 odst. 1, obč. zák. 815 Kčs krát 14, tj. 11 410 Kčs.

Za této situace ovšem nebylo možno dát za pravdu žalovanému nakladatelství ani pokud se domáhalo snížení prisouzené částky. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že znalec, stejně jako soudy obou stupňů, měl k dispozici všechnu účastníky předloženou dokumentaci a na jejím podkladě a na základě svých speciálních odborných znalostí na úseku honorování literárních děl, o který se tu jednalo, stanovil po přihlédnutí k určitým nedostatkům, žalovaným opětovně zdůrazňovaným, odměnu v tomto případě středem vyhláškou č. 87/1956 Ú. l. stanoveného rozpětí.

Odvolací soud se pak ztotožňuje, s přihlédnutím k výsledkům celého řízení v této věci, se stanoviskem soudu prvního stupně, že závěry znaleckého posudku jsou v souladu s ostatním důkazním materiálem a poskytují postačující základ pro řádné posouzení věci. Proto neshledal důvodů k navrhovanému doplnění řízení.